

Fons Enric Sagnier

Arxiu

Biblioteca de Catalunya

octubre 2023

DESCRIPCIÓ DEL FONS D'ACORD AMB LA NORMA ISAD(G)

1. ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

1.1. Codi(s) de referència

BC CAT FONS ENRIC SAGNIER

1.2. Títol

Fons Enric Sagnier.

1.3. Dates

Dates de producció: 1869 - 1923

Dates de formació: 1887 - 1923

1.4. Nivell de descripció

Fons.

1.5. Volum i suport de la unitat de descripció

El suport de la unitat de descripció és el paper i ocupa mig arxivador.

2. ÀREA DE CONTEXT

2.1. Nom(s) dels productor(s)

El principal productor és Enric Sagnier.

2.2. Història de l'organisme / Notícia biogràfica

Enric Sagnier Villavecchia va néixer a Barcelona l'any 1858 en el si d'una família benestant. Era fill de Lluís Sagnier Nadal i de Clementina Villavecchia Busquets. Estudià arquitectura a l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de

Barcelona, on obtingué el títol el 1882. L'any 1887 es casà amb Dolors Vidal-Ribas Torrens, amb qui tingué cinc fills.

La major part de l'obra d'Enric Sagnier se situa a la Barcelona de finals del segle XIX i principis del segle XX. Comença la seva carrera com ajudant de Francisco de Paula del Villar en les obres de la basílica de Montserrat. En les seves primeres realitzacions treballa amb un estil eclèctic, monumental i grandiloqüent. De 1900 a 1910 s'apropa més al modernisme, fet que es percep en un major sentit decoratiu de la seva obra. Mentre que des de 1910 roman en un estil classicista d'influència francesa, allunyat de les modes del moment.

Realitzà entre d'altres, la Casa Roger Vidal (1890), la Casa Juncadella (1891), el Col·legi de Jesús Maria (1897), la casa Garriga Nogués (1901), la Duana del port de Barcelona juntament amb Garcia Fària (1902), la torre Arnús al Tibidabo (1904), el Palau de Justícia de Barcelona, projectat conjuntament amb Domènech i Estapà (1911); el Temple Expiatori del Sagrat Cor a la muntanya del Tibidabo, la seu central de la Caixa de pensions de Barcelona (1917), l'edifici de la Banca Arnús (1927) i el Patronat Ribas (1930).

El 1923 el papa Pius XI li concedeix el títol pontifici de marquès de Sagnier i l'any següent és designat diputat provincial d'Obres Públiques. Enric Sagnier va gaudir en vida d'un notable èxit professional, com posen de relleu la gran quantitat d'encàrrecs que va rebre per part de la burgesia i l'Església. Malgrat això, l'arquitecte caigué en l'oblit després de la seva mort el 1931.

2.3. Història arxivística

Desconeguda.

2.4. Dades sobre l'ingrés

Probablement ingressat durant la Guerra Civil (1936-1939).

3. ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

3.1. Abast i contingut

El fons està integrat bàsicament per documentació produïda i aplegada per Enric Sagnier.

3.4. Sistema d'organització

Descripció del fons

El fons s'ha descrit a nivell d'unitat documental composta. El fons està integrat per la documentació generada per Enric Sagnier. En la major part dels casos s'ha aprofitat el títol formal perquè és prou clar i entenedor. El camp

“cronologia” recull la data del document original, assenyalant la de la còpia en el camp “descripció”.

Classificació del fons

S'ha realitzat la classificació seguint la cronologia dels documents i segons el tipus de document.

4. ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

4.1. Condicions d'accés

La consulta de la documentació és lliure, exceptuant limitacions en cas d'unitats que es trobin en mal estat de conservació.

4.2. Condicions de reproducció

La reproducció dels documents està subjecta al seu estat de conservació i a les condicions establertes per la normativa vigent a la Biblioteca de Catalunya.

4.3. Llengües i escriptures dels documents

La llengua utilitzada és el castellà.

4.4. Característiques físiques i requeriments tècnics

L'inventari del fons està realitzat en el programari Word.

4.5. Instruments de descripció

Inventari: *L'arxiu d'Enric Sagnier Villavecchia, de la Biblioteca de Catalunya* / Núria Bosch Mir. Barcelona: Biblioteca de Catalunya, 2023.

5. ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

5.1. Existència i localització dels originals

Els originals d'aquest fons són propietat de la Biblioteca de Catalunya.

5.2. Existència i localització de reproduccions

No existeixen.

5.3. Unitats de descripció relacionades

A més del fons d'Enric Sagnier, l'investigador trobarà documentació sobre Enric Sagnier en els centres arxivístics següents:

- Arxiu Nacional de Catalunya (ANC). Fons Torras, Herrería y Construcciones, S.A., codi de referència ANC1-631-T-5296.

- Arxiu Comarcal del Maresme. Fons de l'Ajuntament de Caldes d'Estrac, codis de referència ACM70-11-T2-2949-2952.
- Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Fons de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès, codi de referència ACAP20-2-T1-1760.
- Arxiu Municipal del Districte de Sarrià-Sant Gervasi, Fons de l'Ajuntament de Sant Gervasi de Cassoles, codi de referència AMDSG1-014.6.6.1.6.1.
- Arxiu Municipal del Districte de Gràcia, Fons de l'Ajuntament de Gràcia, codi de referència AMDG1-017.6.7.
- Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona, Fons de l'Ajuntament de Barcelona, codi de referència AMCB1-001Q127.

5.4. Bibliografia

Sobre el fons Enric Sagnier no es coneix cap recerca ni estudi concret.

No obstant, sobre l'arquitecte es pot consultar:

- Barjau, S. (1992). *Enric Sagnier*. Barcelona: Labor.
 - Barjau, S., Permanyer, L., Sagnier, E. i Vargas, R. (2007). *Sagnier arquitecto: Barcelona 1858-1931*. Barcelona: Antonio Sagnier.
 - Lacuesta, R. "Enric Sagnier i l'estètica de la ciutat" a *Butlletí de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi*, 2015, núm. 29, pp. 249-258.
- Permanyer, L., Sagnier, A., Sagnier, B., Villavecchia, F. i Úbeda, R. (2021). *Sagnier i els modernistes: l'ofici de l'arquitectura 1880-1930*. Barcelona: RBA.

I específicament sobre els seus projectes arquitectònics:

- Albuixech, S. (2009). *Casa Sagnier: de casa senyorial del segle XIX a equipament públic*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, Districte Sarrià-Sant Gervasi.
- Arellano, L., De Luna, N., Pell, J. i Porta, C. (2003). *Història de l'edifici Patronat Ribas*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, Districte d'Horta-Guinardó.
- Barjau, S. "D'Enric Sagnier a Salvador Andreu. Notes sobre la urbanització de l'avinguda del Tibidabo de Barcelona" a *Butlletí del Museu Nacional d'Art de Catalunya*, 1993, vol. I, núm. 1, pp. 295-301.
- Barjau, S., Permanyer, L. i Vargas, R. (2009). *Ruta Sagnier, arquitecte: Barcelona 1858-1931*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, Institut del Paisatge Urbà i la Qualitat de Vida.

- Casamartina i Parassols, J. i González, I. (2018). *La Casa Garriga Nogués: un emblema de l'eixample: quadern*. Barcelona: Fundació Mapfre.
- Fontova, R., Vargas, R. i Vázquez, F. (2008). *1908-2008: Cent anys del Palau de Justícia de Barcelona*. Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia.
- Roca-Cusachs, L. i Roca, H. (2011). *Casa Sagnier, història i arquitectura*. Treball Final de Grau. UPC, Escola Politècnica Superior d'Edificació de Barcelona, Departament d'Expressió Gràfica Arquitectònica II.

7. ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

7.1. Autoria i fonts

Descripció realitzada per Núria Bosch Mir d'acord amb la metodologia de la Biblioteca de Catalunya.

7.2. Regles o convencions

Norma ISAD(G), 2a. edició.

7.3. Dates de la descripció

Octubre – Novembre de 2023.

LLISTA DE COMPONENTS

01. FONS ENRIC SAGNIER		
Títol i descripció	Dates	Topogràfic
<p><i>Capítols matrimonials d'Enric Sagnier i Dolors Vidal Torrens</i></p> <p>Enric Sagnier Villavecchia, fill de Lluís Sagnier Nadal, i Dolors Vidal Torrens, filla de José Vidal Ribas i germana de José i Emili Vidal-Ribas Torrens atorguen davant José Fontanals Arater, notari del col·legi territorial de l'Audiència de Catalunya, capítols matrimonials. Lluís Sagnier dona al seu fill 9.000 pessetes per invertir en l'habitatge, brillants per valor de 3.500 pessetes i 50.000 pessetes en metàl·lic. Dolors Vidal aporta i constitueix en dot inestimada una part de robes i vestits per valor de 20.000 pessetes, 100.000 pessetes amb les quals participa a la casa de comerç dels seus germans, quatre finques i crèdits hipotecaris. Amb les diligències del pagament dels impostos i del Registre de la propietat. Inclou sis cartes de pagament. Barcelona. Castellà. Còpia autèntica del 21 de desembre de 1887. Manuscrit. 27 f.</p>	1887, desembre, 3 -1900, desembre, 20	Caixa XXVI-1
<p><i>Certificat de bateig de Dolors Vidal Torrens</i></p> <p>Antoni Bartra, prevere de l'església de Santa Maria del Mar de Barcelona, certifica i transcriu la partida de bateig de Dolors Vidal Torrens, datat el 9 de setembre de 1859. Barcelona. Castellà. Còpia simple. Manuscrit. 2 f.</p>	1887, novembre, 2	Caixa XXVI-2
<p><i>Certificat de bateig d'Enric Sagnier</i></p> <p>Manuel Fernandes, capellà de l'església de Sant Jaume de Barcelona, certifica i transcriu la partida sacramental de bateig d'Enric Sagnier, celebrat el 23 de març de 1858. Barcelona. Castellà. Còpia simple. Manuscrit. 2 f.</p>	1887, novembre, 4	Caixa XXVI-3
<p><i>Testament de José Vidal Ribas</i></p> <p>José Vidal Ribas, natural de Sant Feliu de Llobregat i fill de José Vidal i Francesca Ribas, efectua un testament tancat. Nomena marmessors, executors testamentaris, tutors i curadors dels seus fills menors d'edat els seus estimats amics; Eduard Gibert Riera, J. Storch, Baudili Bufill, Felip Bisbert [sic], Joan Capmany i el seu fill José Maria per quan arribi a la majoria d'edat. El causant elegeix sepultura al panteó construït a la memòria de la seva esposa. Ordena que es reparteixin 5.000 duros en almoines i que la renda que generin els seus títols sigui repartida pel seu fill major, José Maria. Deixa i lliga 100.000 duros a cada una de les seves filles, Maria de la Concepció i Maria dels Dolors, en pagament de tots els seus drets de legítima paterna i materna. Deixa i lliga la casa que habita al Passeig de Gràcia a José Maria i la casa construïda al carrer de la Vidrieria al seu fill Emili. Declara hereus universals a: José Maria per les dues terceres parts dels seus béns mobles i immobles, drets de crèdits i accions; i a Emili per</p>	1869, maig, 7 – 1869, maig 11	Caixa XXVI-4

l'altra tercera part. Barcelona. Castellà. Còpia simple. Manuscrit. 10 f.		
<p><i>Partida de defunció de José Vidal Ribas</i></p> <p>Tomàs Vila, prevere de la parròquia major de Santa Anna de Barcelona, certifica i transcriu la partida de defunció de José Vidal Ribas. Va morir el 27 de març de 1870 a l'edat de 56 anys. Anteriorment havia rebut els sagraments i va fer testament en poder dels notaris José Sayrols i Francesc Gomis. Barcelona. Castellà. Còpia autèntica. Manuscrit. 2 f.</p>	1887, novembre, 28	Caixa XXVI-5
<p><i>Esriptura de dació a compte de drets legitimaris</i></p> <p>José Maria Vives Mendoza, advocat i notari de l'Il·lustre Col·legi del territori de Barcelona, autoritza l'escriptura de dació a compte de drets legitimaris atorgats per José i Emili Vidal-Ribas Torrens a favor de la seva germana, Dolors Vidal Torrens. Li cedeixen i transfereixen capital i el solar del Passeig de Gràcia i el de la Rambla de Catalunya. Aquesta escriptura es fa en motiu de la voluntat testamentària del seu pare, José Vidal Ribas. Inclou una carta de pagament de Dolors Vidal Torrens datada el 20 de juny de 1885. Barcelona. Castellà. Còpia autèntica del 8 de juny de 1885. Manuscrit. 23 f.</p>	1885, maig, 11 - 1897, octubre, 25	Caixa XXVI-6
<p><i>Certificat d'ingrés estès per la tresoreria d'Hisenda de Barcelona a favor de Dolors Vidal Torrens</i></p> <p>Miguel Gimenez de Cisneros, cap de negociat de segona classe a la intervenció d'Hisenda de Barcelona, certifica que Dolors Vidal Torrens va ingressar a la tresoreria d'Hisenda sota el concepte de drets reals, 225 pessetes i 50 cèntims de pesseta per cent de 45.000 pessetes per una hipoteca al seu favor per part d'Enric Sagnier sobre un crèdit hipotecari. Barcelona. Castellà. Còpia simple. Manuscrit. 1 f.</p>	1888, febrer, 4	Caixa XXVI-7
<p><i>Rebut de pagament de Dolors Vidal Torrens</i></p> <p>L'Ajuntament de la Vila de Gràcia estén rebut de Dolors Vidal Torrens de 176 pessetes i 30 cèntims per cobrir les despeses verificades al clavegueram de la Rambla de Catalunya que corresponen als cinc solars que posseeix. Barcelona. Castellà. Còpia simple. Manuscrit. 1 f.</p>	1888, juny, 23	Caixa XXVI-8
<p><i>Pòlissa de la societat de segurs mutus contra incendis de Barcelona</i></p> <p>Assegurança de la casa en construcció que posseeix Dolors Vidal Torrens en qualitat de propietària situada a la Rambla de Catalunya. L'edifici s'assegura per tot el seu valor provisional de 170.000 pessetes i es rectificarà o confirmarà un cop finalitzada la construcció. Barcelona. Castellà. Còpia simple. Manuscrit. 1 f.</p>	1892, gener, 3	Caixa XXVI-9
<p><i>Permís d'edificació concedit a Dolors Vidal Torrens i plànols d'habitatge</i></p> <p>L'Ajuntament de la Vila de Gràcia concedeix permís a Dolors Vidal Torrens per construir una casa amb baixos, entresol i quatre pisos a la Rambla de Catalunya. L'acompanyen cinc plànols fets per Enric Sagnier el maig del</p>	1892, juny, 20	Caixa XXVI-10

<p>1892 sobre l'emplaçament, la planta baixa, la planta de pisos, la façana principal i la façana lateral de l'habitatge. Barcelona. Castellà. Còpia simple. Manuscrit. 2 f.</p>		
<p><i>Permís d'edificació concedit a Enric Sagnier i plànol d'habitatge</i></p> <p>L'Ajuntament de la Vila de Gràcia, concedeix permís a Enric Sagnier per construir deu habitacions al terrat de la casa que està en construcció a la Rambla de Catalunya. L'acompanyen el document previ de pagament a les ordenances municipals i un plànol de la planta del terrat fet per Enric Sagnier. Barcelona. Castellà. Còpia simple. Manuscrit. 2 f.</p>	<p>1893, març, 21</p>	<p>Caixa XXVI-11</p>
<p><i>Donació d'Enric Sagnier a favor de l'asil de Sant Rafel</i></p> <p>L'Asil de Sant Rafel per a nenes lisades, escrofuloses i raquítiques pobres confessa haver rebut d'Enric Sagnier 10 reals de subscripció mensual per a les seves finalitats caritatives. Barcelona. Castellà. Còpia simple. Manuscrit. 1 f.</p>	<p>1899, juliol, 6</p>	<p>Caixa XXVI-12</p>
<p><i>Donació d'Enric Sagnier a la Congregació de la Caritat Cristiana</i></p> <p>La Junta Directiva de la Congregació de la Caritat Cristiana confessa haver rebut d'Enric Sagnier 2 pessetes i 50 cèntims corresponents al mes d'agost per utilitzar-lo per a les seves finalitats piadoses. Barcelona. Castellà. Còpia simple. Manuscrit. 1 f.</p>	<p>1899, agost, 1</p>	<p>Caixa XXVI-13</p>
<p><i>Espectura d'època atorgada per José Barba Closas de l'import d'unes obres encarregades per Dolors Vidal Torrens</i></p> <p>José Fontanals Arater, notari de Barcelona, autoritza l'espectura d'època d'obres atorgada per José Barba Closas, contractista d'obres, a favor de Dolors Vidal Torrens. José Barba Closas confessa haver rebut la carta de pagament de 160.000 pessetes per l'execució de les obres a la casa número 6 de la Rambla de Catalunya. Barcelona. Castellà. Còpia autèntica de 24 d'octubre de 1899. Manuscrit. 10 f.</p>	<p>1899, octubre, 23 - 1899, novembre, 11</p>	<p>Caixa XXVI-14</p>
<p><i>Manament per la cancel·lació i la constitució hipotecària</i></p> <p>Francisco de Paula Ayala Guardabra, jutge de primera instància del districte de l'Hospital de la ciutat de Barcelona, mana al registrador de la propietat la cancel·lació de l'hipoteca de la casa número 13 del Passeig de Gràcia i la constitució hipotecària sobre la número 6 de la Rambla de Catalunya, ambdues pròpies de Dolors Vidal Torrens. Amb les diligències del pagament dels impostos i del Registre de la propietat. Barcelona. Castellà. Còpia simple. Manuscrit. 18 f.</p>	<p>1899, desembre, 4 - 1900, febrer, 24</p>	<p>Caixa XXVI-15</p>
<p><i>Instància al registrador de la propietat</i></p> <p>José Fontanals Arater, notari de Barcelona, demana al registrador de la propietat que es faci constar el matrimoni d'Enric Sagnier i Dolors Vidal Torrens a les inscripcions de les finques i els drets que foren objecte de la constitució dotal. El certificat de casament d'Enric Sagnier i Dolors Vidal Torrens acompanya el document. Francesc de Paula Puig Torres, jutge</p>	<p>1900, febrer, 5</p>	<p>Caixa XXVI-16</p>

<p>municipal del districte de la Llonja de Barcelona, certifica el 4 d'octubre de 1888 la partida matrimonial d'Enric Sagnier i Dolors Vidal Torrens. Barcelona. Castellà. Còpia simple. Manuscrit. 4 f.</p>		
<p><i>Permís d'edificació concedit a Dolors Vidal Torrens i Enric Sagnier</i></p> <p>L'Ajuntament de Barcelona concedeix permís a Dolors Vidal Torrens per construir un magatzem de planta baixa en un solar del passatge de la Concepció situat a la part posterior de la casa número 104 de la Rambla de Catalunya. També se li concedeix permís a Enric Sagnier per construir una tribuna a la casa mencionada. Acompanyen el document un rebut de pagament del 14 de gener del 1906 i un plànol de la planta del magatzem fet per Enric Sagnier. Barcelona. Castellà. Còpia simple. Manuscrit. 2 f.</p>	<p>1906, novembre, 8</p>	<p>Caixa XXVI-17</p>
<p><i>Escriptura de cancel·lació d'hipoteca</i></p> <p>Melchor Canal Soler, notari de Barcelona, autoritza la cancel·lació hipotecària d'Enric Sagnier i Dolors Vidal. Degut al testament de Lluís Sagnier Nadal, els consorts cancel·len totalment les dues hipoteques constituïdes al seu favor. Barcelona. Castellà. Còpia autèntica del 3 d'agost de 1914. Manuscrit. 6 f.</p>	<p>1914, juliol, 8 - 1914, agost, 28</p>	<p>Caixa XXVI-18</p>
<p><i>Pressupost d'un ascensor elèctric a Enric Sagnier</i></p> <p>Pressupost dels tallers de construccions mecàniques i elèctriques a l'arquitecte Enric Sagnier, per a la instal·lació d'un ascensor elèctric a la casa de la seva propietat a la Rambla de Catalunya número 104. El preu de l'ascensor és de 7.600 pessetes. Barcelona. Castellà. Còpia simple. Manuscrit. 2 f.</p>	<p>1917, febrer, 8</p>	<p>Caixa XXVI-19</p>
<p><i>Pòlissa de la societat de segurs mutus contra incendis de Barcelona</i></p> <p>Assegurança de la casa que posseeix Dolors Vidal Torrens en qualitat de propietària situada a la Rambla de Catalunya. L'edifici s'assegura per tot el seu valor amb la quantitat de 250.000 pessetes. Barcelona. Castellà. Còpia simple. Manuscrit. 1 f.</p>	<p>1918, juny, 21</p>	<p>Caixa XXVI-20</p>
<p><i>Comunicat de l'Ajuntament de Barcelona a la Delegació d'Hisenda de Barcelona</i></p> <p>L'Ajuntament de Barcelona demana que es comuniqui a la Delegació d'Hisenda de la província de Barcelona la baixa del recàrrec extraordinari del 4% en la contribució que es fa a la casa número 104 de la Rambla de Catalunya, per anotar la baixa acordada als documents corresponents. Barcelona. Castellà. Còpia simple. Manuscrit. 1 f.</p>	<p>1923, març, 1</p>	<p>Caixa XXVI-21</p>